

АКЦИОНИ ПЛАН

СОЦИЈАЛНОГ УКЉУЧИВАЊА РОМА И РОМКИЊА 2018 - 2025. ГОДИНЕ

Пре планирања мера социјалног укључивања Рома и Ромкиња важно је утврђивање почетног стања како у вези са бројем корисника мера, квалитетом и врсте услуга и подршке (афирмативне мере) услуга које се пружају, средствима која се за то издвајају и друштвеним

расположењем за примену инклузивних јавних политика. У Граду Чачку постоји основна људска инфраструктура за спровођење мера социјалне инклузије Рома и Ромкиња (тим стручњака у јавној управи који прати стање у вези са положајем Рома/Ромкиња, ромски координатор, здравствена медијаторка, педагошки асистент).

Важан део планирања мера социјалне инклузије су средства која се издвајају за ову намену. У Одлуци о буџету Града Чачка за 2018. годину, у вези са трошковима инклузије Рома и Ромкиња су планирана средства за услуге по уговору-накнаду за рад ромског координатора у висини од 500.000 динара. Ова средства су интегрисана у укупну суму од 870.000 динара која је опредељена за функционисање националних савета националних мањина (програмска класификација 0602-0007)*. Преосталих 370.000 динара намењено је за: трошкове путовања – 20.000 динара, “специјализоване услуге – спровођење акционих планова за Роме (легализација ромских објеката-геодетско снимање, таксе и слично)” – 150.000 динара и “текуће поправке и одржавање-спровођење акционих планова за Роме (санација стамбених објеката за Роме, прекривање, постављање олука, изолација и слично) – 200.000 динара. По потреби се издваја новац са других позиција из буџета градске управе, као и буџета појединих јавних предузећа чији је оснивач град.

За планирање мера инклузије Рома и Ромкиња од значаја су укупна средства предвиђена за издвајања у појединим јавним политикама. За мере активне политике запошљавања планирано је 40.000.000 динара, да је за образовање предвиђено 998.338.300,00 динара (предшколско 655.082.300,00, основношколско, 254.458.000,00 и средњошколско 88.798.000,00), за просторно и урбанистичко планирање 151.100.000,00 динара, за примарну здравствену заштиту 15.000.000,00 динара. Из средстава за социјалну заштиту обезбеђују се средства: за набавку огревног дрвета – 8.125.000 динара; за једнократну и ванредну помоћ - 21.000.000 динара, за субвенције породицама са троје и више деце – 700.000 динара, средства добијена пројектом „Склониште од ветра“-финансирање одрживог стамбеног решења за припаднике ромске популације – 82.561.000 динара.

*Основ за издвајање ових средстава је члан 115., став 5. Закона о националним саветима националних мањина који предвиђа обавезу ЈЛС да финансира рад националних савета који представљају националне мањине које у

становништву јединице локалне самоуправе достижу најмање 10% од укупног становништва или националних мањина чији је језик у службеној употреби на територији јединице локалне самоуправе. У Граду Чачку нема националних мањина које би по том основу биле финансиране.

Општи подаци

Према Попису Становништва (2011) у Граду Чачку је настањено 530 грађана ромске националности, 263 мушкараца и 267 жена, што представља 0,46% од укупног броја становника Града. Роми/Ромкиње, њих 488 живи у урбаним условима, а 42 их је настањено у руралном подручју.

Старосна структура ромског становништва је таква да преовлађују млади и радно активни: деце узраста до 4 године је 46 (27 дечака и 19 девојчица), предшколске деце и деце стасале за основну школу је 49 (22 + 27), а деце у старијим разредима основне школе је 39 (20 + 19). Средњошколске омладине је 49 (20 + 29).

У старосној структури младих од 20 до 29 година је 83 (43 + 31) Рома и Ромкиња; од 30 до 40 година их је 76 (41 + 35). Најбројнији су Роми и Ромкиње у старосној групи средње старосне доби од 40 до 50 година у којој је пописано њих 80 (37 + 43). Међутим, већ у следећој старосној групи, 50 до 60 година, уочава се осетан пад броја припадника/ца овог народа – 58 (27 + 31). Најзад, у старосној групи од 60 до 64 године је 26 људи (12 + 14). Старијих од 64 до 70 године је 9 (5 + 4), а од 70 до 79 године их је 11 (8 + 3). Најзад свега четири Ромкиње су старије од 80 година. Дакле, деце која би требало да су обухваћена неким видом образовања је 193. Радно активног становништва је приближно 313, а старијих је 24.

Према подацима Центра за социјални рад Роми су изузетно сиромашно становништво, јер 107 ромских породица са укупно 320 чланова су корисници неких видова социјалне помоћи. Већини од њих овај вид помоћи је једини извор средстава*, а услови и стил живота ових људи приближавају их доњој граници сиромаштва. Према извештајима и изјавама дела саговорника, више генерација појединих породица има неку материјану помоћ, при чему уз повремену рад “на црно” се ова пракса усваја као образац привређивања.

Према подацима Ромског координатора из 2018. године у Чачку живи 458 Рома и Ромкиња (који се тако изјашњавају) у 158 породица, а 10 породица је у иностранству.

*Чланови ових породица су и корисници једнократне новчане помоћи, ванредне новчане помоћи, помоћи у натури (прехрамбено-хигијенски пакети, новогодишњи пакетићи, огрев, школски прибор...), накнаде за делимичне трошкове комуналних услуга. Већина их користи и право на бесплатан оброк у народној кухињи коју обезбеђује Црвени крст града Чачка. Број корисника народне кухиње у новембру 2016. године је био 702.

Образовање

Друштвени и породични подстицаји образовању деце и њиховом развоју су најчешће веома слаби. Родитељи имају ниску образовну и квалификациону структуру (знатан број нема завршену основну школу, мањи број има само основну). Деца у овим породицама не добијају одговарајуће васпитне садржаје и подстицаје за развој. Деца нередовно похађају наставу и рано напуштају образовање, родитељи нису заинтересовани за школовање деце, нарочито девојчица. Проблеми на које указују наставници и представници школске управе се односе на ниско предзнање и одсуство мотивација ученика, социо-културне разлике, ниско самопоуздање, неуредност (хигијенске и радне навике), непостојање евиденције новорођене ромске деце (као последица законског права), тешко прилагођавање на школске услове, затвореност унутар своје заједнице пре поласка у школу, страх родитеља у вези са односом ромске и неромске деце и обостране предрасуде, недостатак капацитета предшколских установа, непостојање ромског асистента.

У 2016/2017 години, услуге предшколских установа је користило двадесетпеторо деце, а основну школу је похађало 103 ученика ромске националности.

Према подацима приказаним на интернет презентацији Републичког завода за статистику од 396 грађана/ки ромске националности старијих од 15 година без школске спреме их је 47; са непотпуном основном школом их је 82. Дакле 129 лица не испуњава основне формалне услове за запошљавање. Завршено основно образовање има 181 лице ромске националности, средње њих 78, а завршену вишу школу или факултет њих 6. Регистрован је 81 полазник у школи за образовање одраслих. Образовање одраслих у овом тренутку је могуће само у школи за образовање одраслих и не изискује додатне трошкове.

Сва школска деца имају обезбеђен превоз до Града.

Према подацима Националне службе за запошљавање Филијале Чачак на дан 31. децембра 2017. године у Чачку је било 115 незапослених Рома, од чега је незапослених жена било 59 или 51,30%. Највише незапослених Рома/Ромкиња је у I степену стручне спреме (76,52%), затим у IV степену стручне спреме (8,69%), II степену стручне спреме (7,82%), а најмање у VI степену стручне спреме (0,86%).

Посматрано по годинама старости, највише незапослених Рома у граду Чачку је старосне доби од 45 до 49 године живота (19,13%), затим у доби од 25-29 година (17,39%), потом у групама од 30-34 година и од 35-39 година (по 11,3%), а најмање незапослених је у старосним групама од 15-19 година и 60-64 године (по 5,21%).

Посматрано према периодима трајања незапослености, највећи број Рома на запослење чека 5-8 година (18,26% укупно незапослених Рома), затим 3-5 година (14,78%) и 1-2 године (12,17%). Најмање је Рома који на запослење чекају од 3-6 месеци (2,6%).

Посматрано по занимањима, највећи број незапослених Рома, а према евиденцији НСЗ-Филијале Чачак је без занимања и стручне спреме (76,52% укупног броја незапослених Рома), док су остала незапослена лица посматране циљне групе углавном у занимањима II, III и IV степена стручне спреме и једно лице VI степена стручне спреме.

Према подацима Националне службе за запошљавање, у периоду јануар-децембар 2017. године, са евиденције Филијале Чачак НСЗ, а на територији града Чачка, заснован је радни однос са 14 Рома и са 7 Ромкиња. Највише са лицима I степена стручне спреме, односно са лицима без занимања и стручне спреме. Нема података о томе по ком основу и на које време су ова лица закључила уговоре о раду.

Према доступним подацима Ромског координатора у укупној популацији Рома евидентирано је 36 пензионера, 24 стално запослена лица и 5 samozапослених – предузетника.

Акциони план за запошљавање препознаје Роме као теже запошљива група.

За реализацију АП за запошљавање, у 2018. години град Чачак је издвојио укупно 40.000.000 динара. За јавне радове максималног трајања

четири месеца одређено је 7.000.000 динара. Мере јавних радова спроводе Филијала НСЗ и град Чачак, пројекте јавних радова спроводе извођачи, а реализацију прати НСЗ Филијала Чачак. За програм стручне праксе предвиђено је 7.000.000 динара, а о реализацији ове мере такође брине Филијала НСЗ. Град Чачак је издвојио средства у укупном износу од 9.000.000 динара за samozapošljavanje, а додељују се незапосленим лицима ради отварања новоотворене делатности (радња, задруга, други облик предузетништва, или предузеће уколико се у њему заснива радни основ). Планирано је да град Чачак поднесе захтев Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања за доделу још 8.000.000,00 динара за суфинансирање мере samozapošljavanja. Средства за samozapošljavanje додељују се у висини од 180.000 по запосленом или 200.000 у случају запошљавања вишкова запослених или 220.000 у случају запошљавања особа са инвалидитетом. За меру обуке на захтев послодавца издвојено је 3.000.000,00 динара. Најзад, последња мера предвиђена АП је Субвенција послодавцима за запошљавање на новоотвореним радним местима за коју је предвиђено 15.000.000 динара. У овој мери је изричито напоменуто да послодавац који запошљава Рома/Ромкињу добија средства у износу од 300.000,00 динара по запосленом лицу.

Поред мера које се финансирају из средстава града Чачка, Национална служба за запошљавање - филијала Чачак, на територији Моравичког округа, у 2018. години спроводиће мере које се финансирају из буџета РС, а које су усмерене на запошљавање Рома:

- субвенција за samozapošljavanje лица Ромске националности,
- организовање спровођења јавних радова на којима су Роми једна од приоритетних категорија за укључивање,
- субвенција послодавцима за запошљавање лица из категорија теже запошљивих на новоотвореним радним местима, где су Роми једна од категорија за коју се одобрава субвенција послодавцу.

Становање

Према расположивим подацима у Чачку живи 157 породица које се изјашњавају као Роми. Поред тога 10 породица је у иностранству. Највећи део породица живи у градским месним заједницама Парк 54 породице, Свети Сава 34 породице, Сајмиште 21 породица, Кључ 16 породица, док је у другим деловима Града до 5-6

породица, док у руралном подручју живи десетак породица. Према расположивим подацима 30 објеката би требало легализовати кроз поступак легализације, како би се стекли услови предвиђени овим поступком. У стамбеним јединицама Центра за социјални рад и Градске управе Града Чачка живи 19 породица, док две породице станују у становима намењеним за социјално становање и имају обавезу плаћања закупа. Имајући у виду да социјалну помоћ у континуитету прима око 60 породица у неприхватљивим стамбеним условима у овом моменту живи 27 породица.

Здравље

Према подацима Здравствене медијаторке сви грађани/грађанке ромске националности имају здравствене књижице. Здравствено просвећивање Рома и Ромкиња се спроводи континуирано, свакодневно се утиче на њих како би стекли навику да се јављају лекару ради редовне контроле здравља, жене и ради гинеколошких прегледа, да изаберу лекара опште праксе, и да воде рачуна о вакцинацији деце. Нема доступних података о томе колико је Рома и Ромкиња прихватило мере здравственог просвећивања. Из података РСЗ и УНИЦЕФ-а 5 који се односе на вакцинацију деце старости 12-23 месеци за регион Шумадије и Западне Србије може се закључити да је тај проценат преко 95%, али и то да је увид у вакцини картон у здравственој установи виђен за 86,8% деце. Мада се ни ови подаци не односе директно на ромску заједницу у Чачку из њих се посредно може закључити да постоји напредак у вези са вакцинацијом деце, али и то да њихов обухват није потпун.

У вези са здравственим стањем ромског становништва истиче се то да неповољни стамбени услови живота погодују хроничним обољењима, најчешће бронхитису и плућним болестима. Лоши материјални услови утичу и на квалитет лечења јер према извештају Здравствене медијаторке изван број Рома и Ромкиња нема средстава за основну заштиту – набавку лекова, санацију повреда...

Нема грађана ромске националности који су подносили приговоре Саветнику за заштиту права пацијената у Граду Чачку по националној основи, тако да ни Савет за здравље, као стално радно тело Скупштине града, није разматрао такве приговоре.

Овај акциони план је предвидео четири кључне области у којима ће се спроводити мере, а то су образовање, становање, запошљавање и здравље.

ОБРАЗОВАЊЕ

Циљеви	Активности	Мере	Индикатор	Носиоци	В. рок
Стварње услова да деца имају једнаке шансе за рани развој и образовање	Укључивање деце узраста до 7 године у предшколско образовање	1.1 Утврдити број деце узраста до 7 године разврстане по годинама 0-3, 3- 5, 5-7.	1.1 Број деце која похађају предшколско образовање и васпитање по узрастима 1.2 Називи предшколских установа и група у којима су у предшколско образовање укључена деца из ромских породица 2.1 Број спроведених Акција 3.1 Број родитеља	ЈЛС, ПУ, Ко. за Роме	2018 2025
		2.1 Организовање активности за рад са децом из ромских породица ради њихове пуне инклузије		МПНТР, ПУ	2018202 5
		3.1 Укључити родитеље у програме развоја родитељских вештина		ПУ	2018 2025
Повећање броја ромске деце која похађају редован програм у предшколским установама у Чачку	Стварање бољих услова за припремни програм	1.1 Наставак бесплатног школовања/ боравка ромске деце у ПУ на подручју града Чачка.	1.1 Број места за ромску децу у предшколским установама 1.2 број организованих активности у заједници /предавања за родитеље, активности за децу/ 2.1 Број подељених пакета помоћи	ЈЛС, ПУ, Ко. за Роме	2018 2025
		2.1 Набавка одеће, обуће и прибора за припремну наставу за децу из социјално угрожених породица.		Црвени крст, Центар за соц. рад,	2018 2025
		3.1 Вођење евиденције ромске деце предшколског узраста и редовно ажурирање.	3.1 Обавештеност здравствених и образовних центара о броју ромске деце		
		4.1 Едукација ромских породица које имају децу предшколског узраста о социјализацији и припреми деце за редовно основно образовање	4.1 Број породица укључених у едукације	Ко. за Роме, ПУ	2018 2025
				ПУ, Центар за соц. рад,	

				Основне школе	2018 2025
Квалитетно предшколско образовање	Пун оубхват деце од 5 до 7 година у предшколском образовању	1.1 Инсистирање на редовном присуству деце	1.1 Број присутне деце из ромске заједнице изражен у процентима просечне присутности не сме бити мањи од просека на нивоу установа	ПУ, Ко. за Роме	2018 2025
			2.1 Број деце		
		2.1 Бесплатан превоз ромске деце	3.1 Број обезбеђених радних листова	ЈЛС, ПУ, Ко. за Роме	2018 2025
		3.1 Бесплатни радни листови и материјал потребан за рад у предшколском програму	4.1 Број ужина које су обезбеђене		
		4.1 Бесплатна ужина за ромску децу из социјално угрожених породица	5.1 Број састанака, број родитеља и облици подршке	ЈЛС, ПУ	2018 2025
		5.1 Информативни састанци и подршка родитељима	6.1 Број разговора са децом и родитељима, број процена, број ИОП		
		6.1 Процена потребе деце за додатним образовањем, социјалном и здравственом заштитом	1.1 Именовани стручњаци, одобрена средства за рад	ПУ, ОЦД, Ко. за Роме	2018 2025
7.1 Оснаживање услова за рад ИРК					
				ЈЛС, ОЦД	2018 2025
Квалитетно основно образовање	Пун обухват деце уписан у први разред и повећање броја ромске деце која завршавају основну школу кроз побољшање услова за учење.	1.1 Упис деце у први разред ОШ	1.1 Број деце	ОШ, ПУ, Центар за соц. рад, Ко. за Роме	2018 2025
		2.1 Рад са и подршка родитељима током школовања	2.1 Број остварених контаката и састанака са педагошким асистентом		
			2.2 Број деце која су напустила, прекинула школовање	ОШ, ПА, ЈЛС	2018 2025

		<p>3.1 Обезбеђивање бесплатних уџбеника, школског прибора, опреме за физичко васпитање, као и ужине за децу која су корисници социјалне помоћи</p> <p>4.1 Организовање допунске и додатне наставе ученицима који имају слабије резултате у школи</p> <p>5.1 Обука наставника разредне и предметне наставе и школског особља за рад са ученицима ромске националности</p> <p>6.1 Ангажовање довољног броја педагошких асистената и њихове редовне обуке</p> <p>7.1 Анкетирање родитеља о томе да ли желе да деца похађају предмет “Ромски језик са елементима националне културе” и уколико се исказе потреба увођење предмета “Ромски језик са елементима националне културе”</p> <p>8.1 Обавештавање и припрема ученика и ученица за упис у средње школе</p>	<p>3.1 Број деце која редовно долазе у школу, користе наведене услуге</p> <p>4.1 Број ИОП, број додатних активности за савладавање градива</p> <p>5.1 Број обучених наставника и школског особља</p> <p>6.1 Број обучених ПА</p> <p>7.1 Број анкетираних родитеља и ученика</p> <p>8.1 Број ђака</p>	<p>ОШ, Центар за соц. рад, Ко. за Роме</p> <p>ОШ, ПА, Ко. за Роме, ОЦД</p> <p>МПНТР</p> <p>ЈЛС, ОШ</p> <p>МПНТР, ОШ</p> <p>ЈЛС, ПА, НСЗ, СШ, ОЦД</p>	<p>2018 2025</p> <p>2018 2025</p> <p>2018 2025</p> <p>2018 2025</p> <p>2018 2025</p> <p>2018 2025</p>
Квалитетно образовање У средњим школама	1.1 Повећан упис ученика ромске националност	1.1 Обавештавање родитеља и деце о правима приликом уписа и о афирмативним мерама	1.1 Број тренинга и састанака са родитељима и ученицима, писани материјал	ЈЛС, МПНТР, ОЦД	2018 2025

	и у средње школе	1.2 Спровођење афирмативних мера у складу са прописима РС	1.2 Број ученика/ца уписаних у складу са афирмативним мерама	ЈЛС, МПНТР	2018 2025
	2.1 Повећања процента деце која завршавају СШ и одлучују се за наставак школовања	2.1 Подршка ђацима у савладавању градива уз праћење успешности	2.1.1 Број додатних активности за савладавање градива и издвојена средства за ту намену 2.1.2 Број индивидуално праћених ђака	СШ, ЈЛС, ОЦД,	2018 2025
		2.2 Каријерно вођење повезивање са тржиштем рада, помоћ за упис на факултете	2.2 План образовања, број обука састанака у вези са информисањем ученика/ца и породица, број часова припремне наставе	ЈЛС, НСЗ, СШ, ОЦД	2018 2025
Доступност високом образовању	Финансијска подршка	Стипендирање	Планирана и утрошена средства за подршку студентима и студенткињама	ЈЛС, Ко. за Роме,	2018 2025
Образовање одраслих	Обезбедити услове за образовање одраслих који су напустили школу	Информисање Рома и Ромкиња о могућностима наставка образовања	Број информативних састанака, број учесника/ца	ОШ, СШ,	2018 2025

СТАНОВАЊЕ

Циљеви	Активности	Мере	Индикатор	Носиоци	В. рок
Унапређење услова становања	1.1 Рома/Ромкиња у односу на стамбене услове и утврђивање стамбених потреба	1.1 Истраживање услова становања Рома и Ромкиња	1.1 Спроведена анкета 1.2 Усвојен извештај Градске управе	ЈЛС, Центар за соц. рад, Ко. за Роме	2018 2025
	2.1 Планирати и обезбедити средства за санацију објеката и комуналне инфраструктуре и уређење инфраструктуре и објеката	2.1 Планирање и креирање годишњих буџета	2.1 У Буџету Града јасно опредељена средства за санацију објеката и уређење комуналне инфраструктуре у ромским насељима или објеката у којима живе Роми и Ромкиње	ЈЛС, Ко. за Роме	2018 2025

	<p>3.1 Утврдити правни статус насеља и објеката у којима живе Роми и Ромкиње и на основу тога урадити план на основу којег ће се решавати утврђени проблеми (статус објеката, имовина, статус земљишта...)</p> <p>4.1 Подршка сиромашним ромским породицама приликом самосталног решавања стамбених услова</p>	<p>3.1 Попис насеља и објеката у којима су настањени Роми и Ромкиње и анализа правног статуса</p> <p>4.1 Планирање и креирање годишњих буџета</p>	<p>2.1 Број санираних објеката</p> <p>2.2 Унапређење комуналне инфраструктуре</p> <p>3.1 Градска управа усвојила извештај са планом решавања проблема</p> <p>1.1 Број одобрених новчаних средстава, број помоћи у материјалу</p>	<p>ЈЛС, Ко. за Роме</p> <p>ЈЛС, Ко. за Роме, Јавана предузећа</p>	<p>2018 2025</p> <p>2018 2025</p>
--	--	---	--	---	---

ЗАПОШЉАВАЊЕ

Циљеви	Активности	Мере	Индикатор	Носиоци	В. рок
Повећати број запослених Рома и Ромкиња	1.1 Програми обука и преквалификација	1.1 Усвојен програм и обезбеђена средства за његову реализацију	1.1 Број Рома и Ромкиња који су окончали програм прелвалификација, обука и програма за предузетништво	ЈЛС, НСЗ	2019 2025
	2.1 Споразуми постигнути са послодавцима о запошљавању Рома, Ромкиња и незапослених лица из других осетљивих група	2.1 Развијена сарадња са послодавцима у циљу развоја друштвено одговорног пословања	2.1 Број и врста споразума	ЈЛС, НСЗ, ОЦД	2018 2025
Активне мере запошљавања	1.1 Јавни радови	1.1 У оквиру акционог плана за запошљавање	1.1 Степен испуњења квоте	ЈЛС, НСЗ, Јавна пред.	2019 2025

	<p>2.1 Подстицаји за самозапошљавање</p> <p>3.1 Подстицај послодавцима за додатно запошљавање</p>	<p>предвидети квоте за Рома и Ромкиње</p> <p>2.1 Јавни позив</p> <p>3.1 Јавни позив</p>	<p>2.1 Број Рома и Ромкиња којима су одбрана средства за самозапошљавање</p> <p>3.1 Број Рома и Ромкиња којима су одобрена средства за додатно запошљавање</p>	<p>ЈЛС, НСЗ</p> <p>ЈЛС, НСЗ,</p>	<p>2018 2025</p> <p>2018 2025</p>
<p>Смањење дискриминације и предрасуда на тржишту рада</p>	<p>1.1 Обуке за послодавце, за послене у ЈЛС, Филијали НСЗ и Центру за соци. рад.</p> <p>2.1 Тренинзи за Рома и Ромкиње за препознавање дискриминације и подношење притужби</p>	<p>1.1 Подршка ЈЛС организацијама цивилног друштва да организују тренинге</p> <p>2.1 Подршка ЈЛС организацијама цивилног друштва да организују тренинге</p>	<p>1.1 Број запослених који су прошли обуке</p> <p>2.1 Број тренинга и број Рома и Ромкиња који су их похађали</p> <p>2.2 Број поднетих притужби надлежним органима</p>	<p>ОЦД</p> <p>ОЦД</p> <p>Повереник за заштиту равноправности, Заштитник грађана, судови</p>	<p>2018 2025</p> <p>2018 2025</p>
<p>Јачање задругарства, социјалних предузећа</p>	<p>1.1 Промоција социјалног предузетништва и задругарства</p> <p>2.1 Подстицај задругама и социјалним предузећима</p>	<p>1.1 Подршка ЈЛС развоју социјалног Предузетништва</p> <p>2.1 Подршка ЈЛС развоју Социјалног предузетништва</p>	<p>1.1 Број одржаних тренинга, промотивних састанака</p> <p>1.2 Број основаних задруга и социјалних предузећа</p> <p>1.1 Број одобрених новчаних средстава</p>	<p>ЈЛС, НСЗ, МРЗБСП</p> <p>ЈЛС, ОЦД</p>	<p>2018 2025</p> <p>2018 2025</p>
<p>Повећање броја Рома и Ромкиња запослених у јавном сектору</p>	<p>Усвајање програма запошљавања Рома и Ромкиња у јавном сектору</p>	<p>Процена образовне структуре Рома и Ромкиња и потреба у јавном сектору</p>	<p>1.1 Усвојен и спроведен програм преквалификација</p> <p>1.2 Број запослених Рома и Ромкиња у јавном сектору</p>	<p>ЈЛС, НСЗ, ОЦД</p>	<p>2018 2025</p>

ЗДРАВЉЕ					
Циљеви	Активности	Мере	Индикатор	Носиоци	В.рок
1. Унапредити развој и здравље ромске деце	1.1 Превентивни прегледи (праћење раста и развоја, рано откривање поремећаја здравља)	1.1 Превентивним прегледима обухватити најмање 95% деце	1.1 Број прегледа/обухват деце превентивним прегледима	ДЗ, здравствена медијаторка	2018-2025
	1.2 Имунизација (календар обавезне имунизације РС)	1.2 Што потпунији обухват деце имунизацијом	1.2 Обухват деце имунизацијом	ДЗ, здравствена медијаторка	2018-2025
	1.3 Посете патронажне сестре	1.3 Што потпунији обухват новорођенчади, одојчади и деце (2. и 4. години) посетама патронажне сестре	1.3 Број посета/обухват новорођенчади, одојчади и деце (2. и 4. години) посетама патронажне сестре	ДЗ, здравствена медијаторка	2018-2025
2. Унапредити здравље Рома и Ромкиња у области хроничних незаразних болести	2.1 Превентивни прегледи одраслих	2.1 Превентивним прегледима ради контроле здравља обухватити одрасло ромско становништво	2.1 Број прегледа/обухват одраслих Рома и Ромкиња превентивним прегледима	ДЗ, здравствена медијаторка	2018-2025
	2.2 Скрининг прегледи (рано откривање КВО, дијабета, депресије, карцинома)	2.2 Скрининг прегледима обухватити одрасло ромско становништво	2.2 Број прегледа/обухват одраслих Рома и Ромкиња скрининг прегледима	ДЗ, здравствена медијаторка	2018-2025

3. Унапредити репродуктивно здравље Ромкиња	3.1 Превентивни гинеколошки прегледи жена	3.1 Превентивним гинеколошким прегледима обухватити најмање 20% Ромкиња од 15 и више година	3.1 Број прегледа/обухват Ромкиња превентивним гинеколошким прегледима	ДЗ, здравствена медијаторка	2018-2025
	3.2 Превентивни прегледи трудница и породиља	3.2 Што потпунији обухват трудница и породиља превентивним прегледима	3.2 Број прегледа/обухват трудница и породиља превентивним прегледима	ДЗ, здравствена медијаторка	2018-2025
	3.3 Посете патронажне сестре трудницама и породиљама	3.3 Што потпунији обухват трудница и породиља посетама патронажне сестре	3.3 Број посета/обухват трудница и породиља посетама патронажне сестре	ДЗ, здравствена медијаторка	2018-2025
4. Промовисање здравих стилова живота и унапредити обухват Рома и Ромкиња превентивном здравственом заштитом	4.1 Едукација младих Рома и Ромкиња о здравим стиливима живота и последицама ризичног понашања на здравље	4.1 Предавања, радионице, подела промотивног материјала	4.1 Број предавања, радионица / полазника	ДЗ, ЗЗЈЗ, здравствена медијаторка	2018-2025
	4.2 Едукација ромске популације о значају превентивних прегледа за очување здравља и рано откривање болести	4.2 Предавања, радионице, подела промотивног материјала	4.2 Број предавања, радионица / полазника	ДЗ, ЗЗЈЗ, здравствена медијаторка	2018-2025

5. Унапредити приступ здравственој заштити без дискриминације	5.1 Информисање Рома и Ромкиња о начину остваривања права у вези са здравственом заштитом, здравственим осигурањем и правима пацијената	5.1 Тренинзи са Ромима и Ромкињама о начину остваривања права	5.1 Број тренинга и полазника	Заштитник права пацијената, Савет за здравље, здравствена медијаторка	2018-2025
	5.2 Информисање Рома и Ромкиња о препознавању дискриминације	5.2 Тренинзи са Ромима и Ромкињама о препознавању дискриминације	5.2 Број тренинга и полазника	Заштитник права пацијената Савет за здравље	2018-2025
	5.3 Подизање нивоа свести здравствених радника о забрани дискриминације	5.3 Обука здравствених радника о раду са Ромима и Ромкињама и Закону о забрани дискриминације (заштита пацијената од дискриминације)	5.3 Број обука и полазника	Заштитник права пацијената, Савет за здравље, ОЦД	2018-2025
	5.4 Редовна едукација здравствене медијаторке	5.4 Стручно усавршавање здравствене медијаторке (помоћ ромској популацији при избору лекара, одазиву вакцинацији, превентивним прегледима и др.)	5.1 Сертификати	ДЗ, ЈЛС, МЗ	2018-2025

6. Развити подржавајуће окружење за развој и здравље Рома и Ромкиња	6.1 Побољшање квалитета живота социјално угрожених рома	6.1 Помоћ социјално угроженим ромима (бесплатни оброци, прехранбени и хигијенски пакети, помоћ у лечењу)	6.1 Број Рома и Ромкиња корисника помоћи /врста и количина давања	ДЗ, ЈЛС, Центар за социјални рад, Црвени крст	2018-2025
	6.2 Унапређење хигијенско-епидемиолошких услова у којима живе ромске породице	6.2 Давање предлога и предузимање мера надлежних служби, као и едукација становништва (снабдевање здравствено исправном водом за пиће, правилно одлагање отпада, хигијенско руковање храном и др.)	6.2 Број реализованих мера / едукација и полазника	ЗЗЈЗ, ЈЛС, здравствена медијаторка	2018-2025

Град Чачак ће спроводити Акциони план укључивања Рома и Ромкиња 2018. – 2025. година у складу са својим реалним материјално – техничким, финансијским и кадровским могућностима.

Акциони план укључивања Рома и Ромкиња 2018. – 2025. година објавити у „Службеном листу града Чачка“.